

SPIS RZECZY

Edward Gibbon – historyk i pisarz (Tadeusz Zawadzki) 9

ROZDZIAŁ PIERWSZY

Obszar i potęga wojskowa Cesarstwa za czasów Antoninów 17

ROZDZIAŁ DRUGI

O jedności i pomyślności wewnętrznej Cesarstwa Rzymskiego w wieku Antoninów . . . 35

ROZDZIAŁ TRZECI

O ustroju Cesarstwa Rzymskiego za czasów Antoninów 56

ROZDZIAŁ CZWARTY

Okrucieństwo i szaleństwa Kommodusa – Zamordowanie go – Wybór Pertynaksa – Jego próby zreformowania państwa – Zamordowanie go przez gwardię pretoriańską . . 73

ROZDZIAŁ PIĄTY

Gwardia pretoriańska publicznie sprzedaje władzę cesarską Dydiuszowi Julianowi – Klodiusz Albinus w Brytanii, Pescenniusz Niger w Syrii i Septymiusz Sewer w Panonii wypowiadają się przeciw mordercom Pertynaksa – Wojny domowe i zwycięstwo Sewera nad jego trzema współzawodnikami – Rozluźnienie karności wojskowej – Nowe zasady rządów 87

ROZDZIAŁ SZÓSTY

Śmierć Sewera – Tyrania Karakalli – Przywłaszczenie władzy przez Makryna – Szaleństwa Heliogabala – Cnoty Aleksandra Sewera – Rozprężenie w wojsku – Ogólny stan finansów rzymskich 104

ROZDZIAŁ SIÓDMY

Wyniesienie i tyrania Maksymina – Bunt w Afryce i w Italii za poduszczeniem senatu – Wojny domowe i bunty – Gwałtowna śmierć Maksymina i jego syna oraz Maksyma, Balbina i trzech Gordianów – Przywłaszczenie sobie władzy przez Filipa i jego Igrzyska Stulecia 132

ROZDZIAŁ ÓSMY

O stanie Persji po przywróceniu monarchii przez Artakserksesa 152

ROZDZIAŁ DZIEWIĄTY

Stan Germanii przed wielkim najazdem barbarzyńców za czasów cesarza Decjusza . . . 164

ROZDZIAŁ DZIESIĄTY

Cesarze: Decjusz, Gallus, Emilianus, Walerian i Gallienus – Powszechne wtargnięcie barbarzyńców w granice Cesarstwa – Trzydziestu Tyranów 181

ROZDZIAŁ JEDENASTY

Panowanie Klaudiusza – Klęska Gotów – Zwycięstwa, tryumf i śmierć Aureliana . . . 211

ROZDZIAŁ DWUNASTY

Zachowanie się wojska i senatu po śmierci Aureliana – Panowanie Tacyta, Probusa, Karusa i jego synów 235

ROZDZIAŁ TRZYNASTY

Panowanie Dioklecjana i jego trzech współwładców: Maksymiana, Galeriusza i Konstancjusza – Powszechne przywrócenie ładu i spokoju – Wojna z Persami, zwycięstwo i tryumf – Nowa forma rządów – Abdykacja i wycofanie Dioklecjana i Maksymiana . . . 258

ROZDZIAŁ CZTERNASTY

Zamieszki po abdykacji Dioklecjana – Śmierć Konstancjusza – Wyniesienie na tron Konstantyna i Maksencjusza – Sześciu cesarzy – Śmierć Maksymiana i Galeriusza – Zwycięstwa Konstantyna nad Maksencjuszem i Licyniuszem – Zjednoczenie Cesarstwa pod władzą Konstantyna 288

Przypisy 321

ROZDZIAŁ PIĘTNASTY	
Pochód religii chrześcijańskiej oraz poglądy, obyczaje, stan liczebny i warunki życia pierwszych chrześcijan	9
ROZDZIAŁ SZESNASTY	
Postępowanie rządu rzymskiego wobec chrześcijan od czasów panowania Nerona do czasów panowania Konstantyna	55
ROZDZIAŁ SIEDEMNASTY	
Założenie Konstantynopola – System polityczny Konstantyna i jego następców – Dyscyplina wojskowa – Pałac – Finanse	100
ROZDZIAŁ OSIEMNASTY	
Charakter Konstantyna – Wojna z Gotami – Śmierć Konstantyna – Podział Cesarstwa między jego trzech synów – Wojna z Persją – Tragiczna śmierć Konstantyna Młodszego i Konstansa – Uzurpacja Magnencjusza – Wojna domowa – Zwycięstwo Konstancjusza	136
ROZDZIAŁ DZIEWIĘTNASTY	
Konstancjusz jedynym cesarzem – Wywyższenie i śmierć Gallusa – Niebezpieczna sytuacja i wywyższenie Juliana – Wojna z Sarmatami i wojna z Persami – Zwycięstwa Juliana w Galii	164
ROZDZIAŁ DWUDZIESTY	
Pobudki, postępy i skutki nawrócenia się Konstantyna – Instytucjonalizacja i ustrój chrześcijaństwa, czyli Kościoła katolickiego	192
ROZDZIAŁ DWUDZIESTY PIERWSZY	
Prześladowanie herezji – Schizma donatystów – Spór ariański – Atanazy – Zamęt w Kościele i w Cesarstwie pod panowaniem Konstantyna i jego synów – Tolerancja pogaństwa	217
ROZDZIAŁ DWUDZIESTY DRUGI	
Julian przez legiony galijskie ogłoszony cesarzem – Jego marsz i zwycięstwa – Śmierć Konstancjusza – Administracja cywilna Juliana	259

ROZDZIAŁ DWUDZIESTY TRZECI

Religia Juliana – Powszechna tolerancja – Julian usiłuje przywrócić i zreformować kult pogański oraz odbudować świątynię w Jerozolimie – Jego przebiegłość w prześladowaniu chrześcijan – Obopólna gorliwość i niesprawiedliwość	282
--	-----

ROZDZIAŁ DWUDZIESTY CZWARTY

Pobył Juliana w Antiochii – Jego pomyslna wyprawa na Persów – Przejście Tygrysu – Odwrót i śmierć Juliana – Wybór Jowiana – Jowian ratuje wojska rzymskie zawarciem haniebnego układu	311
Przypisy	347
Indeks nazwisk	450
Indeks nazw geograficznych i etnicznych	450